

# NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

<p>Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.                  Megkapja e lapot minden kath. nép-                  oktatási intézet egy példányban ingyen.                  Előfizetési ár: egész évre 6 K.                  Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal  <b>BUDAPEST,</b>                  VIII., Szentkirályi-utca 26.                  (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A pályázati hirdetéseknek minden egyes szót, minden közlés után 6 fillér fizetendő.                  Állandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.                  Kisebb hirdetésekre külön árszabás.                  Egész oldal...kor. 50.—   Negyed oldal...kor. 15.—                  Fél oldal... .. * 25.—   Nyolcad oldal * 10.—                  A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
--	---	--

## A vakáció gondjai.

A legtöbb gyermek a vakáció folyamán egészen elidegenedik az iskolától és a tanítótól; könyvre, tanulásra egyáltalán nem is gondol, s így azon helyzetben van, hogy libapásztor vagy más társai közt a legrövidebb idő alatt elfeledje mindazt a szépet és jót, mit az iskolában tanult. És ez úgyszólván minden egyesre vonatkozik, miért is a tanítónak azon kell lennie, hogy ezt tőle telhetőleg megakadályozza, mert ha nem teszi, egész évi munkája kárba vész, s a következő tanévben annál több baja lesz a gyermekekkel.

Most az a kérdés, hogyan tudná ezt megakadályozni? Hogy tudná azt elérni, hogy a gyermek ne felejtse el az egy vagy több évi fáradásnak gyümölcsét?

Úgy, hogy a szünidő alatt vasárnaponként maga köré gyűjti a különben ide-oda futkosó gyermekeket, sétálni megy velük az erdőre, mezőre; játékokat rendez nekik, majd mesél nekik a szép természetről, az Istenről és a mindenségről; elbeszél nekik mindenféle történelmi eseményeket és közben ügyes kérdések által feleleveníti lelkükben mindazt, mit az iskolában tanultak. Itt minden esetre legfőbb tényező a tanító egyénisége: ha *tud banni* a gyermekekkel, megnyeri azok szeretetét és a szünidő alatt sem engedi elszakítani a kapcsolatot az iskola és a gyermek között.

Ne mondja azt senki, hogy a gyermek szívesebben játszik, szórakozik, ha tanítója nincs jelen; ez csak akkor fordul elő, ha a tanító a tanév alatt is távol tartotta magát a gyermek örömeitől és soha nem játszott vele. De ha játékát jól tudja rendezni és ha szívét-lelkét foglalkoztatni tudja, akkor a gyermek nem fogja elszalasztani az alkalmat, mikor tanítójával sétálni, játszani mehet. Az is igaz, ha a gyermek játékát a tanító jelenlétében feszesen érző magát, következő alkalomkor kerülni fogja, sőt másokat is igyekszik lebeszélni a sétáról; de azért szükséges ide a tanító arravalósága, hogy az ilyesmi elő ne fordulhasson.

Ez legyen a tanító legfőbb gondja a szünidő alatt: *ne feledje el a gyermek, amit az iskolában tanult és maradjon meg tisztességtudónak és jó magaviseletűnek a nyár folyamán is.*

Másodsorban *képezze tovább magát a tanító a szünidőben tudományos, pedagógiai és más hasznos könyvek olvasása által*, mert ki nem tart lépést a korrall, az nem tudhatja jól betölteni hivatását. Csakhogy nehéz mindazt megszereznie, mit továbbképzésre fel lehetne használni, mert — valljuk meg őszintén — anyagi körülményei nem sok kiadást engednek meg. Kölesön utján kell ezen segíteni, dacára, hogy az is bajos. Jó eszköz volna a továbbképzésre, ha a tanítónak módjában állana a szünidő alatt utazni, kirándulásokat tenni; de az út sok költségbe kerül és arra szintén nem telik. Az államnak pedig mi — felekezeti tanítók — oly mostoha gyermekei vagyunk, hogy ezen a téren a továbbképzésre nem nyújt nekünk segédkezet: a felekezeti tanítók vasuti kedvezményes jegyre vonatkozó kérvényét nem hallgatta meg. Ha az állam nagy költségeken mindenféle tanfolyamokat rendez a tanítók számára, miért nem adhatná meg, hogy a szünidőben bármikor és bárhová ingyen utazhatnak a hazát és népet megismerni, tapasztalatokat szerezni, hogy az iskolában közvetlenebb módon adhassák elő az ismereteket?

Avagy nem hiszi el az állam, hogy utazva többet lehet tanulni, mintha az ember 10 előadást meghallgat és ugyanannyi könyvet elolvasson? Hiszen végeredményben mégis a népnek, az országnak, az államnak van abból haszna, ha tanítói világlátott, tapasztalt emberek, kiknek van rendes fogalmuk arról, mit a hazáról tanítanak és mivel a gyermek szívében a hazaszeretetet felebreszteni akarják. Csak azt szerethetjük meg jól, akit vagy amit egészen ismerünk és szeretetreméltóságával tisztában vagyunk és csak ezután tudjuk mással is azt megszerettetni jól. A legtöbb tanítónak könyvből kell megismernie és megszeretnie a hazát, pedig hogy ez nem lehet oly nagy hazaszeretet,

mintha személyesen győződhetik meg az ország szépségeiről, az mindenki előtt világos. Vagy nem az állannak kell azon lennie, hogy a tanítóknak megadja a módot, a népet nagyobb honszeretetben nevelni tudni?

Harmadszor: *legyen gondja a tanítónak a tankönyvek megválasztására.* A Szent-István-Társulat szívesen küld tanítói tiszteletpéldányokat; egy osztályra többféle is. Ezek közül kiválaszthatja azt, mely a helyi viszonyoknak, az anyanyelvnek és saját egyéniségének legjobban megfelel. Ezalatt nem azt értem, hogy minden évben más tankönyvet használjunk. Nem, mert ez következtelenségnek, kapkodásnak a jele; egy celszerű tankönyvvel maradjunk meg, hogy azt kiismerhessük és jól kezelhessük. Vannak azonban oly iskolák, hol már végtelen idők óta ugyanazt a könyvet használják, dacára, hogy ósdi és maguk a tanítók sincsenek vele megelégedve s még sem hoznak be újat.

Meg egy nagy dolga van a tanítónak: *a részletes tanítási kidolgozása.* Hogy ez mily munkát igényel, azt mindgyükünk jól tudja.

Ezekén kívül van még a tanítónak sok gondja és elfoglaltsága, mely gondok a mi *irigylet szabadságunkat* egészen betöltik, de azok a vidék és a lakosság szerint nagyon elütök úgy, hogy magunk is alig tudjuk elhinni tőlünk távol lakó kartársunk elfoglaltságát.

Fülesen.

Huszárik Béla.

## Gondolatok a keresztény nevelésről.

Wajlits Gyula prépost-kanonok, főtanfelügyelő előadásából.

(Folytatás.)

A legutolsó paraszt gyermeke, az Isten képe, a haza szülőtte, reménye és a mennyország jogos várományosa, kit atyja — a Mindenható — az égi Garcia oda vezet a tanítóhoz — mint nevelőhöz — hogy nevelje őt, képezze ki, alakítsa át az ő képére és hasonlatosságára, hogy elérje magas célját és legyen méltó az égre.

Tagadhatatlan, hogy nem egyedül a tanítótól függ a gyermek jövője, hogy a legjobb tanítónak is vannak vagy lehetnek vásott lelkű tanítványai, kik később a társadalom átka és szennyje lehetnek. *Voltaire*-nek kitünő nevelői voltak, a jezsuiták és mégis *Voltaire* lett belőle. De az is igaz ám, hogy a legtöbb jeles és erényes férfiak kitünő nevelője volt.

Igaz, hogy elsősorban a pap van hivatva a gyermek szívébe az erkölcs magvait elhinteni. Igen! De azt a szántóföldet fölészántani, a belevetett magot ápolni, a gaztól mentesíteni mégis a tanító magasztos feladata, ki tiszszerte több időt tölt a gyermek mellett.

Oda hozzák a kis fiút a tanító elé, mint anyagot a slőjd munkához és kéri a tanítót, hogy gyurjon belőle helyes alakot. Mert hát viaszpuha még a gyermek lelkülete s alakítható. «Nem kivá-

nok egyebet, csak azt, hogy jó kereszténnyé neveljék» mondja az egyik szülő; mert hisz, ha kereszténnyé tették egész emberré nevelték. Jó honpolgár lesz belőle: «a tudomány és az erény jó polgárrá fogják tenni.»

Itt az anyag! Gyurjon belőle helyes alakot. Nem akarom, hogy az *alkohol* rabja legyen! Nem akarom, hogy itt hagyja az édes magyar hazát és Amerikába vitorlázzon. Nem akarom, hogy kiélt, sybarita vár legyen; hogy a hazátlan, istennélküli *sociálisták* számát szaporítsa!

Mennyit követel a tanítótól a haza, az emberiség! Talán tuloz is követelésében? Nem! Minden hivatásos tanító érzi, hogy hivatása magasztos — és hogy egész embert kell nevelnie. Ez ambíciója is — ez törekvésének célja.

De ezen célt csak akkor tudja megvalósítani, megközelíteni, ha szorosan ragaszkodik egyházához, szent vallásához és annak tanításában és kegyszereiben keresi vagy növeli erejét.

Csakis ha egyházához hű a tanító és működésbe hozza a leghatalmasabb vésőt és kalapácsot — a jellem alkotásban — t. i. a szent hitet, a vallást, csak akkoron bírja legbiztosabban a gyermek lelkét idomítani, a föld sarából angyalt gyurni, angyalt a szem gyönyörére, az ég örömére.

Hogy mily szomorú eredményeket mutathat föl az oly iskola, melyből a vallás száműzve van, föltünteteti *Franciaország*.

A legutóbbi öt évben a francia bünyefenyítő bíróságok *ötezer*-rel több esetben ítékeztek, mint az előző öt év alatt. A véres büntények száma folyton emelkedik. A fiatal francia gonosztevők évi átlagszáma ma már *30 ezer*; az emelkedés a legutóbbi évtizedek alatt rettenetes, *450%*-ot mutat ebben; holott 25 évvel ezelőtt a közoktatás költségvetése 35 millióval szerepelt csupán, míg ma az állam iskolaügyekre évente 500 milliónyi összeget költ. Azt hinné az ember, hogy ott nagy műveltség van, pedig valóságban úgy áll a dolog, hogy a hadsereg ujoncállományában a besorozott ujoncok közül *32 ezer* ujonc az alacsony műveltség legszomorúbb fokán áll, ebben a számban 12 ezer a teljesen *analfabeta*. Míg 30 évvel ezelőtt ezer ujonc közt csupán az *analfabeta* volt, ma van 120. Ez az állapot a francia szabadkőművesség iskolájának szomoruan dicső eredménye. (L. Egyh. Közlöny 1909. 21. szám. 272. lap.)

Nemrég Párizsban, egy *Neny* nevű gimnázista osztálytársai jelenlétében agyonlőtte magát az iskolában. Könyveinek átkutatása alkalmával majdnem minden oldalon *Nietzsche* műveiből való gondolatokat találtak fölsegezve. Sőt az elrendelt vizsgálat azt is kiderítette, hogy egész Franciaországra való kiterjesztéssel egy *öngyilkosságra készülő Tanulók szervezete* létezik, amelynek tagjai között több száz, főképen szabadkőműves családokból való gyermek, illetve tanuló volt beiratkozva. *Neny* is e szövetséghez tartozott és társai szinte kényszerítették az

öngy-  
tanul-  
szor-  
vallá-  
világ-  
«E-  
akik-  
az E-  
kotn-  
Fr-  
még-  
mind-  
nem-  
Közl-  
Az-  
Az-  
skol-  
töre-  
mét-  
névr-  
közs-  
dogn-  
rom-  
erén-  
nem-  
kai-  
esős-  
Nem-  
alapa-  
a n-  
vagy-  
szerr-  
«Eg-  
is ké-  
csak-  
kelel-  
mara-  
Ka-  
tünk-  
egy-  
mind-  
mag-  
azér-  
E-  
gyáv-  
kebl-  
soka-  
mét-  
szor-  
vivni-  
az, k-  
befo-  
Eg-  
tehá-  
Be-  
mely-  
egyh-  
nézz-  
tem-  
nek-  
az e-  
(L. A

öngyilkosságra. Ő eleintén huzódozott, de mikor tanuló társai ezért *gyávának* nevezték, kommandószóra lötte magát agyon. Ime az erkölcs, a vallás, az Isten nélkül való tudomány és fölvilágosultság!

«Borzasztó perspektiva ez mindazok részére, akik az iskolát és nevelést desztillálni akarják az Egyház valláserkölési befolyása alól.» (L. Alkotmány 1909. jún.)

Franciaországban ezen a lejtőn előbb-utóbb még szomorúbb eredmények fognak életre kelni mindaddig, míg az iskola s az otthon vissza nem tér az Üdvözítő igazságaihoz. (L. Egyh. Közlöny 1909. 21. szám.)

Az okos más kárán tanul.

Azért az oly kath. tanító, ki saját vallásos iskoláját az egyháztól elszakítani, elidegeníteni törekszik, csak azért, hogy saját hasznát, kényelmét vagy előnyét lássa: nem méltó a kath. névre, hűtlen egyházához, melynek hivatását köszönheti, de egyúttal saját hazája jóléte és boldogsága ellen is vét; mert ha ingadozik az alap, romba dől az épület is. A vallás és ezen sarkalló erény alapja a társadalom jólétének. Ezt ismét nem én mondom. Kimondta azt az Északamerikai köztársaság megalapítója: «Vallás és erkölcsösség elengedhetetlen támasza a közjólétnek. Nem hazafi az, ki az emberi boldogság ez alaposzlopát aláássza» és azért kimondja: «Aki a népet vallásától megfosztani igyekszik, az vagy esztelen és gonosztevő, vagy mindkettő egyszerre.» Kimondta azt báró *Eötvös József* is: «Egész civilizációnk keresztény, annak alapja is keresztény; és ha áll az, hogy minden állam csak azon alapon fejlődhetik tovább, melyen kelekezett, nemzetünknek is kereszténynek kell maradnia.»

Kath. iskoláinkra tehát méltán büszkék lehetünk — és ennek kapcsán lelkesülnünk kell egy oly egylet mellett, melyben a kath. nevelés mindkét hivatott öre — a papság és tanítóság egy magasabb, egy nemesebb célra tömörül, egyedül azért, hogy egyházunk és hazánk fölviruljon.

E magasztos eszme tekintetéből nem szabad gyáváknak lennünk — nem szabad oly szűkeblűeknek lennünk, hogy minden áldozatot sokallunk, nem szabad saját egyéniségünk kényelmét többre becsülnünk. Papság és tanítóság szoros phalanxba egyesülve — képes lesz megvívni a harcot a romboló elemmel — és gyáva az, ki most visszavonul — és mint a selyembogár, befonja magát saját kényelmes selyemlakába.

Egyház és haza munkára szállít: szálljunk tehát sikra!

Befejezésül idézem Prohászka püspök szavait, melyeket nemrég intézett a székesfehérvári egyházmegyei tanítókhoz a közgyűlésen. «Ne nézzék a papban csak az előljárót. Nem szeretem ezeket a rideg fegyelmi tekinteteket. Legyenek a pap és tanító szerető testvérek, akiknek az együttműködés öröm, élvezet, megnyugvás.» (L. Alkotmány 146. szám. 12. lap. 1909.)

## IRODALOM.

### Erdemes, hasznos könyvecskék

Aki törülmetszett tiszta magyarsággal megirt könyveket akar olvasni, az vegye meg *Horváth E. János* műveit. Nem kell őt bemutatnunk, hiszen ime már tizenkét esztendő óta számíthatjuk a Szent-István-Társulat kitűnő munkatársai közé, hol évről-évre jelennek meg főképp gazdasági irányú pompásan megirt, kitűnően megszerkesztett füzetei, könyvei.

Legelsőül *Okos Bálint aram esze* vagy: Hogyan találak kincset a kőfalusiak? című 135. számú népirata jelent meg (ára 16 fillér), melyben azt írja le, hogy egy teljesen elzüllött, erkölcsi tekintetben gyehenna falut hogyan javított meg a plébános segítségével a fiatal tanító. Remekül festi meg a falu régi és új képét. Mint követésre méltó példa is érdemes az elolvasásra, a tanulmányozásra.

További népiratai: 143. szám. *A selyemhernyó tenyésztéséről*; teljesen kimerítő útmutatást nyújt ennek a hasznos állatkának a felneveléséről és kimutatja, hogy ezt a foglalkozást a más munkára még vagy már nem való gyermekek és öregek tizhetik és akkor ad tekintélyes jövedelmet, amikor a *tavalyi* elfogyott, az *új* pedig még nem ért be.

Méltó párja ennek a füzetnek a 155. számú (*Méhészkeljünk!*), amely szintén teljes részletességgel tárgyalja a méhtenyésztés fogásait. Aki soha sem volt is méhész, ennek a füzetnek alapján kitűnő mesterré lehet. Ára 32 fillér.

A 167. számú népiratka — *Csonka apostol* — két tanulságos történetkét mond el zamatos magyarságával. (8 fillér.)

A 205. és 220. számúak (egyenként 6 fillér). *Isten nem ver bottal és Olesó husnak hig a leve* címmel erős erkölcsi érzékkel megirt három kis történetkét adnak.

A 180. számú *A szövetkezetekről* mond el minden tudnivalót. Ahol hitelszövetkezetet akarnak állítani, vegyék meg ezt a füzetet! Potom 36 filléren kimerítő kalauzhoz jutnak. Minden ide vonatkozó kérdést töviről-hegyire megmagyaráz.

Ahol rossz a föld, illetőleg nincs is föld, hanem csak sivár homok, amelyet a szél hol ide, hol oda hord, ott száz számrá kellene megvenni a 249. számú *Mire jó a futóhomok* című népiratkat. Ára 50 fillér. Ennek alapján a semmiféle hasznot nem hajtó, sőt nagy károkat okozó homokot, buckát bőséges hasznot hajtó szőlővé változtathatjuk. Jó szívvel merjük ajánlani még azoknak is, akiknek egyenes szükségük nincs erre az útmutatóra, mert olyan érdekesen tárgyalja a felvetett témát, hogy mint olvasmány is bőven kamatoztatja esekély árát.

A 254. számú népiratka nagyon aktuális tárgyat dolgozik fel. *Zöldégytermelés* címen a konyhai vetemények termelésére, értékesítésére tanít meg és számszerűleg is kimutatja, hogy milyen nagy hasznot hajt a kertészkedés és bebizonyítja, hogy 1—2 hold földön jobban meg tud élni a család, ha kertészkedik, mintha tesszem azt 10—20 hold földön közönséges földművelést űz. Ára 36 fillér.

Ennek a füzetnek párja a 262. számú, a *Virágoskert*, amelyet még ajánlgatni sem igen kell, olyan kedves a tárgya. És megtanuljuk belőle, hogy a virágtenyésztés nemcsak gyönyörűség, hanem igen szép hasznot hajtó, kellemes foglalkozás is. A füzet ára 24 fillér.

Íde illik a *Dinnyetermelés* című füzetke is, amely a hazánk egyes vidékein nagy haszonnal űzött kertészkedést segít közkincesé tenni, amennyiben megismerteti a jó dinnyefajokat és kimerítő útmutatást ad úgy a munkára, mint az értékesítésre. Ára 12 fillér.

Mint hogy még messze van az az idő, mikor minden vasárnap tyúk kerülhet asztalunkra, hús nélkül pedig nem lehetünk, a mészáros-hentesek meg irgalmatlanul fölemelik az árakat, gondoskodni kell valami embernek való kitűnő húsféléről. Ez pedig a *házi nyúl*. Erről beszél Horváth E. János a 237. számú 10 filleres füzetkében minden kiterjedő részletességgel. *Jó hús, olcsón* a füzet

cime. Igen jó szolgálatot van hivatva teljesíteni a nép-  
élelmezés terén.

A 250. sz. *Mitől óvakodjunk* című népiratban az  
élelmiszer hamisítók fogását ismerteti meg és elsorolja,  
mi mindenféle veszedelemnek van kitéve egészségünk a  
lelkismeretlen kufarok praktikái révén. De mindjárt  
utastást is nyújt a hamisítások felismerésére, a baj  
megszüntetésére. Ára 20 fillér.

*Példabeszédek és Közmondások* című 226. számú  
24 filleres könyvecske valóságos kincs azok kezében,  
akik a mi édes anyanyelvünk gazdaságát akarják bebizo-  
nyítani, mert rengeteg sok példabeszédet és közmondást  
sorol fel tárgyak szerint csoportosítva és talpraesetten  
magyarázva. Együttal mint a magyar nép gondolkodásá-  
nak fényes tanúbizonyossága is figyelemre méltó ez a  
füzet. Kartársainknak melegen ajánljuk, mert mint nyelv-  
tanítási segédkönyv is kitűnő szolgálatot tesz.

Ugyanezt a célt szolgálja *Helyesírási Gyakorlatok*  
című munkája is, amelyet általános használatra irt ugyan,  
de az iskolákban is igen jól felhasználható. A minisz-  
teriumnak a magyar helyesírás szabályai tárgyában  
kiadott rendelete alapján készült és nem csinált monda-  
tokban, hanem közmondásokból, példabeszédekből, remek-  
írók műveiből vett példákon szemlélteti a modern helyes-  
írás szabályait, abból az elvből kiindulva, hogy senmi  
elmélet, hanem gyakorlat! A helyesírás tanításánál igen  
nagy szerepe van a nyelvérzéknek, azért ezt kell fejlesz-  
teni, erre pedig igen alkalmas ez a füzet, mely kemény  
kötésben is csupán 30 fillér.

A *Babonáról* irt könyve mint pártolótársági illetmény  
jelent meg 1906-ban; bolti ára 60 fillér. A tárgy feltét-  
lenül érdekes. Van-e olyan eleven halandó, aki nem  
babonás? Nincs. Még aki nem akar is babonás lenni,  
az is azzá válik s mai társadalomban. Sok olyan dolog  
van, amit babonának tartanak, holott nem is babona,  
hanem csak cifra köntösbe burkolt okos igazság. Ha  
csak a magját nézzük, hasznunkra válik, de amit a  
külső cifrasághoz ragaszkodunk, már is beleestünk a  
babonáság, a babonáskodás bűnébe. Ez a könyv igen sok  
babonát igen talpraesetten magyaráz. Mindegyikről lefejt  
a mázat és bemutatván a lényegét, a gúny, a nevetség-  
sétételt, a szatira fegyverével üti agyon a babonát.  
Nyolc csoportban temérdek babonát sorol fel. Nagyon  
ajánljuk mint szórakoztató, tanulságos olvasmányt.

A *Kisgazda útmutatója* két részből áll. Egyik 1908-ban  
jelent meg, a másik pedig az idén fog megjelenni. Mint  
mezőgazdasági útmutató nélkülözhetetlen mindenkinek,  
aki az elavult egyszerű gazdálkodási mód helyett jól  
jövödelmező modern módon óhajta birtokát kezelni.  
Igaz, hogy a kisgazdák számára készült, de az is igaz,  
hogy minden birtokos aranyat ér még a laikusnak is,  
még a nagy birtokosoknak is. Igen sok szép kép szem-  
lélteti a szöveget. A munka kitűnő magyarsággal és  
szinjózan gyakorlatiassággal van megírva. Kitűnő célt  
szolgál: a magyar kisgazdát akarja megtanítani a helyes  
gazdálkodásra. Nagyon fontos, hogy ezek minél tökéle-  
tesebben műveljék a földet, mert az ország területének  
mintegy harmadrésze az ő kezükön van. Nem mindegy  
hát az ország többi lakójára nézve, hogy azt a temér-  
dek földet hogyan művelik. Ha jól: az egész népség  
megkönnyebbül, olcsóbb lesz az élet, ha rosszul, a nép-  
nek sines pénze, a fogyasztó is megsínyli. Ebben a nehéz  
tudományban szinte nélkülözhetetlen vezér, jó barát,  
gondolatok kincses bányája a Horváth E. János Kisgazda  
Útmutatója. A két rész együtt 1 kor. 60 fillér.

Szépén illusztrált, jól megírt könyv a *Gyümölcsfa  
Tenyésztés* című tíz íves könyv, amely erre a csudala-  
tosan jövödelmező kertészkedési ágra tanítja meg az  
olvasót. Az ember hatalmában kerítette a földet, elkezdte  
azt művelni, tenyésztett rajta állatokat, természetete  
azokat a növényeket, amelyekre szüksége volt. Így foly-  
tatjuk mi is. És a nagy egyformaságban szinte el is  
feledkeztünk a gyümölcsfákról, amelyek pedig sok gyö-  
nyörűséget, sok jó falatot adnak, de ezeken kívül gyö-  
nyörűen jövödelmeznek is. Közgazdasági, egészségi,  
tűzrendészeti szempontból is végtelenül hasznos a gyü-  
mölcsfa, amelynek nevelésére, ápolására, a gyümölcs

értékesítésére tömör, zamatos magyarságú teljes útmuta-  
tást ad ez a Horváth E. János tollából kikerült nagyon  
értékes könyv, amely 168. lapon a lehető részletességgel  
tárgyalja a című irt anyagot.

## VEGYESEK.

**Tanszereket és teljes iskolai berendezé-  
seket jutányosan és előnyös fizetési felté-  
telek mellett szállít s költségvetésekkel  
készséggel szolgál a Szent-István-Tár-  
sulat könyvkiadóhivatala és könyvkeres-  
kedése r. t. Budapestben.**

**Augusztusi gyűlésünk.** A székesfőváros tanácsa  
értesítette az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökségét,  
hogy a 26. és 27-én tartandó gyűlésen a legnagyobb  
készséggel állítatja ki egyes iskolák rajz-, slöjd- és kézi-  
munka-kollekcióit. A székesfőváros ezen elhatározásával  
jelentékenyen emelni fogja a kézügyességi oktatás  
újabb módszerének bemutatását célzó kiállításunknak  
tanulmányos voltát.

**Kedvezményes jegyekről.** A déli vasúttársaság  
értesítette az elnökséget, hogy a múlt évihez hasonló  
kedvezményt nyújt a gyűlésre jelentkezőknek: vagyis  
II. oszt. jeggyel I. osztályon, III. oszt. jeggyel II. osz-  
tályon és fél II. oszt. jeggyel III. osztályon utazhatnak  
a gyűlés tagjai. A kassa-oderbergi vasút ugyanazt a  
kedvezményt hajlandó megadni, amit a magyar állam-  
vasút. Az államvasutaktól mindennap várjuk az elnök-  
ség folyamodására a kedvező választ.

**Guzsvenitz Vilmos segéd-főtanfelügyelő.** A bibe-  
nok hercegprimás Ó főmagassága ismét tanujelét adta  
annak a kiváló gondosságnak, amelynek a kath. nép-  
oktatásügy már oly sok célszerű alkotást köszönhet.  
A lapokból olvastuk, hogy a hercegprimás Schiffer Ferenc  
pápai prelátus-kanonok, esztergom-egyházmegyei főtanfel-  
ügyelő kérelmére a főtanfelügyelői teendőikben való segéd-  
kezés céljából Guzsvenitz Vilmos szentszéki tanácsoskath.  
képzőintézeti igazgatót segéd-főtanfelügyelővé kegyelmesen  
kinevezte. Ha elgondoljuk, hogy az esztergomi egyház-  
megye mily nagy kiterjedésű és ennek a nagy egyház-  
megyének összes elemi, polgári és tanítóképző ügyeit a  
főtanfelügyelő úr látta el Bertalan Vince szolgálattételre  
berendelt képzőintézeti tanár segítségével, csak örülni  
tudunk a kinevezés fölött, hogy egy oly kiváló szakfer-  
fiút rendelt a főpásztori gondosságnak az esztergom-egyház-  
megyei népoktatásügy főtanfelügyelői teendőinek ellátá-  
sához kisegítőül, mint Guzsvenitz Vilmos igazgató, aki  
több mint egy évtizede áll a kath. tanítóképzés szolgál-  
latában és úgy elméleti, mint gyakorlati tudása teljesen  
kvalifikálja őt erre a fontos feladatra.

**A kath. iskola védelme.** Városvy Gyula kalocsai  
érsek úr az ószivácsi iskola építésére 5 ezer és az  
ófutaki iskolának az 1907. évi XXVII. t.-c. rendelkezé-  
sei szerint való felszerelésére pedig ezer koronát ado-  
mányozott.

**Tanítói jubileum.** Lélekemelő ünnepély folyt le  
f. hó 4-én Berkesd baranyamegyei községben. Ugyanis  
Marshall György, a község kiérdemült kántortanítója,  
nyugalomba vonult, miután 49 évet töltött a tanítói  
pályán, ebből pedig 41 évet Berkesden. Ez alkalomból  
Schmidt Béla ker. esperes az iskola helyiségében, hova  
a közönség szép számmal gyűlt össze, a pécsi püspök  
úr elismerő levelét felolvastván, szép beszédben méltatta  
az ünnepelt érdemeit; majd Molnár Tivadar szilágyi  
kántortanító a plébániabeli kartársak nevében beszélt.  
Megható volt, mikor az ünnepély véget ért és a polgá-  
rok — volt tanítványai — meleg szeretettel köszönték  
meg volt tanítójuknak fáradságát.

**Siketnémák fölvétele.** A siketnémák hevesvár-  
megyei intézetébe a jövő 1909/10-ik iskolai évre több  
ingyenes, félfizetéses és fizetéses siketnéma gyermeket  
vesznek fel. A kérvényeket e hó végéig be kell terjesz-

teni az intézet igazgatóságához (Eger, Káptalan-utca 29. sz.), ahol magkeresésre bővebb felvilágosítást is adnak.

**A tanítók hálája.** A veszprémmegyei római katolikus tanítók országos mozgalmat indítottak, hogy a magyar tanítóság háláját *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Tóth* János államtitkár iránt dokumentálják. A mozgalom vezetői fölhívást intéztek a tanítókhoz, amelyben adakozásra szólítják föl őket egy-egy alapítvány létesítése érdekében, amely a miniszter és az államtitkár működésének s egyben a magyar nyelv terjesztésének érdekeit szolgálná. A miniszter nevére teendő alapítvány kamatait olyan tanítók kapnák, akik nemzetiségi vidéken sikerral tanítják a magyar nyelvet, a másik alapítvány kamatait pedig tanítók özvegyeinek és nagyszaladú tanítóknak fölségítésére használnak föl. Az adományokat a gyűjtő-bizottság, melynek élén *Göndör* Ferenc tanfelügyelő áll, *Nagy* Lajos igazgató-tanító címére Veszprémben kéri küldeni szeptember hónap 15-ikéig.

### Szerkesztői üzenetek.

**H. S. 1.** Forduljon egy levéllapon a *Kath. Egyesületek Országos Szövetségéhez*, Budapest IV., *Ferenciek épülete*, onnan megküldik a legnagyobb készséggel az alapszabályok mintáját és az eljáráshoz is adnak utasítást. Törekvése és lelkes buzgalma elismerésre méltó. 2. Intézkedés kérelmet a nagymélt. elnökséghez. — **Cz. F.** A rendszeresített tanítói és tanítónői állások csak ki- hirdetett pályázat útján tölthetők be. Ha kéz alatt be is töltének az állást, az nem volna érvényes, mert az egyházi főhatóság nem erősítené meg az illető állásában.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

**Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.**

### PÁLYÁZATOK.

#### **Esztergomi érseki megye.**

**A kovári** (Hont m.) kántortanítói állásra július 18-án hirdetett pályázat megújított. Választás *augusztus 14.* d. e. 9 órakor. 456 1—1

**A valkóci** római kath. kántortanítói állásra *augusztus 25-ig* pályázat hirdetik. Javadalmazása: 8 hold 1521 □ öl szántó, 207 □ öl rét, 177 □ öl szőlőtálas, 633 □ öl legelő a közösből, 464 □ öl kert; 24 ürm<sup>3</sup> dorongfa, melyből 9 ürm<sup>3</sup> az iskolaterem fűtésére szolgál; 462 kg. buza, 570 kg. rozs, 10 mm. széna; tandíj körülbelül 70 mindennapi tanköteles után fejenként 2 kor., 1/2 véka buza és 1/2 véka rozs; ismétlősök után fejenként 1 kor.; stólából körülbelül 70—80 kor.; államségély 131 kor.; alapítványok és különfélekéből 40 kor. Lakása 2 szoba, konyha kamra, pince és istálló. Választás *augusztus 28* án. Személyes megjelenés önköltségen. Az állás szeptember 15-én foglalandó el. Kellően felszerelt kérvények a valkóci iskolaszékre címezve római kath. plébániahivatalhoz (Nemesény, Bars m.) küldendők. 455 1—1

**A dojsi** (Nyitra m.) ujonnan szervezett római kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása 600 kor. Dojcs község pénztárából, 30 korona fá-atalány, 20 kor. kertilletmény, 400 kor. államségély, melyért az iskolaszék az állás betöltése után folya- modik. Lakása egy szoba. Kötelessége az iskolaszék által meghatározott osztályt vezetni, a hitoktatót akadályoz-

tatása esetén helyettesíteni, az összes iskolásokat naponta az iskolából a templomba vezetni. Tannyelv magyar, de a főt nyelv teljes bírása is megkívántatik. Folyamodványok a dojsi iskolaszékre címezve, kellően fölszerelve *aug. hó 21-éig* benyújtandók. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők. Az állás szept. 5-én elfogla- landó. *Harmos Kálmán*, elnök. 451 1—1

**A csallóköz-várkonyi** (u. p. Cs.-Nyék) római kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra *aug. 20-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalmazása ezer korona s egy- szobás lakás a legszükségesebb butorzáttal. Orgonához értő férfitanítók előnyben részesülnek. *Iskolaszék.* 444 1—1

**A tornóci** (Nyitra megye) római kath. tanítónői állomásra *augusztus 20-ig* egy évre ideiglenesen pályázat hirdetik. Jövedelme: 800 korona a hitközségtől és 200 korona kérendő államségély. Lakása egy butorozott szoba. Köteles egy tanteremben a rábizott osztályokat vezetni és heti két órán kézimunkát tanítani. Az állom- stás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények főt. *Kahlen-berger József* isksz. elnökhöz küldendők. 441 1—1

**A rárosmulyadi** (Nógrád m.) római kath. osztatlan elemi népiskolához tanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelem a községtől 400 kor., államségélyből 600 kor. és lakás. Az állásra csak magyar nyelv ismerete szük- séges s csak férfiak pályázhatnak. Kellően fölszerelt kérvények *augusztus hó 20-ig* *Lepsényi Miklós* iskola- széki elnökhöz címezendők. 453 1—1

#### **Egri érseki megye.**

**Jászkisér** községben nyugdíjazás folytán megürese- dett római kath. kántortanítói állásra pályázat hirdette- tik. Javadalma: négy szoba, konyha, kamra, pince és istálló, 13 katasztr. hold szántó föld, melynek évi ha- szonbéri értéke 480 kor., községtől 630 kor., gazdasági ismétlősök oktatásáért 200 kor. ideiglenes, stóla, párbér incirca 560 kor. Minden adó a kántortanító terhe. Kötelessége az első és második vegyes osztályban tani- tani s a kántori teendőket végezni. Kellően fölszerelt kérvények a jászkiséri római kath. plébániához külden- dők. Énekpróba és választás *aug. 24-én* délelőtt 9 óra- kor. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázók utiköltségben nem részesülnek. *Az iskolaszék.* 409 2—2

**Vencsellői** (Szabolcs m.) római kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalma: 13 kat. hold 880 □ öl szántó föld és rét. Párbér 30 köből 600, 4 öl kemény tűzifa. stólajövedelem körülbelül 120 korona, készpénz a községtől 104 kor., fizetéskiegészítés állam- ségélyből 242 kor. Két szoba, konyha, kamra, istálló és felszer. Minden adó a kántortanító terhe. Kötelességei díjlevele szerint. Keresztlevél, házasságlevél, illetékes szabad állapotot igazoló lelkészi bizonyítvány, tankepe- sítő oklevél, működési és erkölcsi bizonyítvánnyal szabá- lyszerűen fölszerelt kérvények alulirothoz küldendők. Énekpróba és választás *augusztus 17-én* d. e. 9 órakor. Az állomás a választásnak főegyházmegei főhatósági jóváhagyása után azonnal elfoglalandó. Pályázók uti- költséget nem kapnak. *Bukoveczky Sándor* esp.-plébános, iskolaszéki elnök. 437 1—1

#### **Besztercebányai egyházmegye.**

**A garamszentkereszt** római kath. másodtanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: szabad lakás, 946 kor. 74 fillér készpénzfizetés és 41 méter tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő. Kántort akadályoztatása esetén helyettesíti és az ált. ismétlőiskolában a tanítást a kántortanítóval fölváltva végzi. Folyamodványok *aug. hó 22-ig* alulirothoz küldendők. *Vetzel István* prépost, iskolaszéki elnök. 448 1—1

#### **Erdélyi egyházmegye.**

**A nagyszebeni-belvárosi** római kath. elemi fiúisko- lánál nyugdíjazás folytán megüresedő kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 1200 kor. törzsfizetés, a törvényes ötödéves korpótlék és labkér. Kötelessége: a neki kijelölt osztály önálló tanítása és szükség esetén a kántori teendőkben segédkezés. Az

egyházközség magyar és német nyelvű lévén, a pályázónak a német nyelvet is teljesen bírnia kell. Pályázati határidő *augusztus hó 20-a*. A kellőképp felszerelt folyamodványok, a nagyszabeni róm. kath. plébániai hivatalhoz küldendők. Kántori képességük bemutatására a pályázókat külön fogja meghívni az iskolaszék. *Herceg Hoheneiche Károly Egon* plébános, iskolaszéki elnök. 403 2—3

**Győri püspöki megye.**

A nagyigmándi róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése a hitközségtől 800 kor., államsegély 200 kor., egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelessége egy osztály vezetése és a kántortanítónak a kántorságban szükség esetén leendő helyettesítése. A választás *augusztus 20-án* lesz, addig a kérvények a nagyigmándi plébániahivatalnak beküldendők. 452 1—2

A győrszentiváni róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. A választás napja *aug. 22.* A feltételek az iskolaszéki elnök úrnál megtekinthetők. A kellően felszerelt kérvények az iskolaszéki elnök címére *aug. 15-ig* beküldendők. A megválasztott kántortanító tartozik állását *szept. 1-én* elfoglalni. *Perényi Ottmár* plébános és iskolaszéki elnök. 414 2—2

A győrszentiváni róm. kath. osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetés 1000 korona, 20 kor. kertpótlék, egy szoba fűtés és takarítással. A kellően felszerelt kérvények az iskolaszéki elnök címére *aug. 15-ig* beküldendők. *Perényi Ottmár* plébános és iskolaszéki elnök. 415 2—2

**Bana**, (Komárom m.) róm. kath. népiskolájánál az osztálytanítónak kántortanítóvá történt megválasztása folytán ezennel pályázatot hirdettek. Fizetése 1000 kor., melyből 900 kor. államsegély, esimes butorozott szoba téli tüzelővel. Kötelessége I—II. osztályt vezetni, ismétlődőket főlátva tanítani, kántorságban föltétlenül segídekezni. Csak nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés és Győrött végzettség előny. Kérvények az iskolaszék elnökségéhez *augusztus 20-ig* küldendők. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. 435 1—1

**Hajászi** (Moson m.) róm. kath. népiskolájánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Az állásra csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. Javadalmazása 1000 korona, 900 korona államsegélyből, 100 korona a községtől, 200 korona lakbér, 20 korona kertilletmény. Határidő *augusztus 15.* A megválasztott állását *szept. 1-én* elfoglalni tartozik és ekkor lép javadalmazásának birtokába is. *Németh Vince*, plébános. 449 1—1

A répcesarudi (Sopron m.) róm. kath. népiskolájánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazás: butorozott szoba fűtéssel, 1000 korona készpénzfizetés, melyből 400 korona az államsegély, 20 kor. kertilletmény. Kötelességek díjlevél szerint. Pályázati határidő *aug. 15.* Az állás *szept. 1-én* elfoglalandó. Iskolaszéki elnökség: Répcesarud u. p. Alsópalya. Megjegyzetjük, hogy a horvát nyelvet bíró férfitanítók előnyben részesülnek. 446 1—1

**Kalocsai érseki megye.**

Pályázatot a **vajszkai** (Bács m.) ujonnan szervezett harmadik kath. fel. tanítói állásra: 200 korona lakás, 20 korona kertátalány, 200 korona törzsfizetés. Vajszka község pénztárából 200 korona államsegély, 600 korona a kalocsai alapítványi pénztárból — fizetéssel: tannyelv: magyar, de sokác nyelv ismerete előnyben részesül, tantermet kijelöli az iskolaszék; ismétlőiskoláért külön díj nem jár; folyamodvány *aug. 15-ig* *Fuchs József* esp.-plébános címére küldendő Hódásgra. 371 3—3

**Kassai egyházmegye.**

A **deteki** (Abauj Torna m.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A megválasztott szeptembertől december végéig mint helyettes 320 koronát élvez. 1910-től azonban rendes kántortanító lesz, díjlevél szerint 1000 korona fizetéssel. Választás *aug. 16-án* délelőtt. Kérvények az iskolaszékhez. 442 1—1

**Nagyvárad latin szert. egyházmegye.**

**Sarkadi** (Bihar m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: a) Lakás: az iskolaépületben két szoba, konyha, kamara, pince, szükséges mellékhelyiségek s kert használata. b) Fizetés: 1. Hidasz-alapból készpénz 126 kor. 96 fillér. 2. Szaniszló-alapból 100 kor. 3. Misesalapítványokból 54 kor. 78 fill. 4. Gróf Almásy-uradalomtól készpénz 24 kor. 5. Ugyanazon uradalomtól 12 hl. buza, 3 hl. árpa, 1 db. süldő (megváltási ár 40 kor.), 2 öl tűzifa beszállítva. 6. 28 magyar hqld területű szántóföld. A megválasztott kántortanító összes adóit, tehát a viztársulati adót is, maga fizeti. A kellően felszerelt kérvények alulírt iskolaszéki elnökhöz *aug. 16-ig* nyújtandók be. A kántori próba *augusztus hó 17-én* lesz. *Kreznerich György*, iskolaszéki elnök. 445 1—1

**Nyitrai püspöki megye.**

A **rajeci** (Trencsén m.) róm. kath. népiskolájánál egy férfitanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Jövedelme: a községtől 550 kor., 6 öl puhafa 48 kor., kertilletmény 20 kor., államsegély 402 kor., lakás és a törvényes korpótlék. A felszerelt pályázatok, melyekben a nyelvismeret megemlítendő, *aug. 20-ig* *Baross Károly* esperes-plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó. 432 1—1

A **felsőszúcsi** (Trencsén m.) róm. kath. iskolájánál nyugdíjazás folytán megüresedett harmadik tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: hitközségtől 600 kor., 30 méter hasábfu, melyből tantermet is köteles fűteni, 30 kor. iskolaszolgára, 60 kor. ismétlőiskola tanításáért, államsegélyből 370 kor. és esetleges korpótlék. Lakása két szoba, konyha, kamra stb. Tanítja a felsőbb osztályokat és ismétlőket. Pályázhatnak tótl tudó, okleveles férfitanítók. A kérvények *aug. 24-éig* az iskolaszéki elnök címére beküldendők, választás *aug. 26-án*. *Aleithner József* iskolaszéki elnök. 434 1—1

**Pécsi egyházmegye.**

A baranyalapáncsai plébániához tartozó **illocskai** róm. kath. kántortanítói állásra a «Népnevelő»-nek f. évi július hó 18. számában közzétett pályázati hirdetménye, az abban foglalt feltételek mellett kizárólag okleveles férfitanítók számára *augusztus 20-ig* megújítatik. Választás *augusztus 21-én* reggeli 8 órakor. Eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített okmányokkal felszerelt kérvények a lapáncsai plébániahivatalhoz intézendők. *Pál József* plébános. 438 1—2

Az ujonnan szervezett **Dúzs** fiókközségbeli róm. kath. osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: 1907. évi XXVII. t.-c. 2. §. alapján alapfizetése 1000 korona, melyből havi előleges részletekben 800 korona államsegély címen a győni adóhivataltól, 200 korona a róm. kath. hitközségtől folyósítatik, két padlós szoba, konyha, kamara és a legszükségesebb mellékhelyiségekből álló díszes lakás és egy negyedholdnyi kert. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt I—II—III. vegyes osztályt önállóan vezetni, a gyermekeket a szokásos istentiszteletekre elvezetni és ott reájuk felügyelni, az eddig szokásban levő és az ezután egyházhatóságilag elrendelendő kántori teendőkhöz segídekezni, a hittant emléztetni és a hitoktató akadályoztatása esetén a hittant a hitoktató utbaigazítása szerint tanítani és a pécs egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe mint rendes tag belépni. Tannyelv magyar, a német nyelv tudása, minthogy a gyermekek anyanyelve német, kívánatos. Pályázati határidő *aug. 21.* Az állás október 1-én foglalandó el. Megjegyzendő, tekintettel arra, hogy az államsegély csak 1910. január 1-től folyósítatik, 1909. október 1.—1909. dec. 31-ig esedékes 250 koronát a hitközség fizeti. Kérvények alulírt iskolaszéki elnökhöz **Högyészre** (Tolna m.) címzendők. *Streicher Péter* prépost plébános, isksz. elnök. 436 1—2

A **dárdai** (Baranya megye) róm. kath. osztálytanítói, esetleg osztálytanítónói, állásra *aug. 20-ig* pályázat hir-

detetik. Fizetése 600 kor., egyszobás lakás, 160 kor. lakás és kertpótlék, állami kiegészítés 400 kor. Kötelességei díjlevél szerint, férfitanító kántoriakban is segédkezik. Tannyelv magyar, de német nyelv ismerete is szükséges. Kérvények *Gaál Sándor* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 431 1—1

A **belvárdi** róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 1. Tisztességes lakás, mely áll 2 szoba, 2 konyha, 1 élőkamra, 1 pince és melléképületekből. 2. Készpénzben 660 kor. 3. Öt hold szántóföld, melynek évi hasznóbérértéke 200 kor. 4. Egy darab rét, melynek évi hasznóbérértéke 80 kor. 5. egy darab föld házikertnek, hasznóbérértéke 10 kor. 6. Négy öl fa, értéke 100 kor. 7. Vasárnapi oktatásért 64 kor. Stóla körülbelül 70 kor. Tartozik a hétköznapi és vasárnapi iskolásokat tanítani a kántori teendőket végezni. Köteles a pécsi egyházmegyei tanítóegyesületbe belépni. Horváth nyelv ismerete megkívánatik. Pályázati határidő *augusztus 15.* Folyamodványok az olasz plébániahivatalnak (Baranya m.) küldendők. *Dr. Heckenberger Konrád* iskolaszéki elnök. 443 1—1

**Gyöd** (Baranya m.) fiókközség róm. kath. kántortanítói állásra új pályázat. Javadalma: I. Csinos két szobás lakás, két konyha, kamra, istállóval és pincével. II.  $\frac{3}{4}$  magyar hold kert. III. 1 hold 973  $\square$ öl szántó: 1123  $\square$ öl rét, 808  $\square$ öl szőlőföld és legelőiletmény. IV. 700 kor. V. Tanító számára 10, iskolafűtésre 8 köbméter kemény hasábfá házhoz szállítva. VI. Ismétlő oktatásért a politikai községtől 42 kor. VII. Fizetékiegészítés címen államsegély 40 kor. VIII. Minden hétköznapi tanköteles után (van 80) 80 fillér. IX. Fuvarok címén 24 kor. Tannyelv magyar; de a litániák és egyéb kántori teendők miatt a német nyelv is szükséges, a község lakói németek lévén. Énekpróba az iskolában f. hó 8., 15. vagy 20-án, mely napon a pályázat ideje lejár. Választás *22-ikén.* Hurcolkodás költségeit a hitközség viseli. Kérvények a plébániára küldendők. *Csonka Nándor* plébános. 440 1—1

#### Rozsnyói püspöki megye.

**Bárnai** kántortanítóság betöltendő. Államsegély 200—400 kor. (a közeli bírósági döntés szerint). Tandíj 80 kor., stóla 130—150 pártól, 1 véka rozs,  $\frac{1}{4}$  zab,  $\frac{1}{2}$  krumpli 42 fillér. Rendes lakás, kert, 14 hold szántó, fa. Választás *aug. 18.* Megjelenés kívánatos. Okmányolt pályázatok plébániának küldendők. Bárna (posta, vasut Salgótarján). 439 1—1

#### Szepesi püspöki megye.

A **szepesmátyásfalvi** róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 26-ára* pályázat hirdetetik; fizetés 1000 kor. Pályázók folyamodványait helyi iskolaszékre címezve a szepesfalvi kerület tanfelügyelői hivatalához Hanusfalvára küldjék. 450 1—2

A **felsőzubricai** (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus hó 23-ára* pályázat hirdetetik. Tanítói jövedelem: 1. Felsőzubrica község pénztárából 305 kor. 2. Alsózubrica község pénztárából 256 kor. 3. Gyüresák-féle iskolaalapítványnak évi kamata 12 kor. 60 fillér. 4. A tanterem fűtésére Felsőzubrica községtől 3 öl puhafa. 5. Kántortanítói lakás fűtésére Alsózubrica községtől 2 öl puhafa. Mint Felső és Alsózubrica kántorának jövedelme: 1. Felső- és Alsózubrica község pénztárából terménygyűjtés megváltása címén egyenkint: 31 kor. 50 fillér = 63 kor. 2. Felsőzubrica községtől orgonálás címén 21 kor. Alsózubricától 14 kor. 70 fillér. 3. Templomi szolgálatokért templomi pénztárból 2 kor. 40 fillér. 4. Monyák Szaniszló alapítványából 6 kor. 30 fillér. 5. Misesalapítványokból 26 kor. 12 fillér. 6. Stólaris jövedelem és offera 120 kor. 7. Consipatio Felsőzubrica községtől 16 pozs. mérő zab, Alsózubrica 14 p-mérő zab. Jó karban levő kántortanítói lakás, körülbelül  $\frac{1}{4}$  holdnyi szántóföld és kert. Pályázni öhajtok kellően felszerelt folyamodványait nagys. *Pironsák István* kanonok, tanfelügyelő úrhoz a Felsőzubricai iskolaszékre címezve küldjék be Jablonkára (Árva megye). *Schwarz Vendel* pléb. 433 1—1

#### Szombathelyi egyházmegye.

A **sámfalvai** róm. kath. iskolaszék a második tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamara, faház és 20 kor. kertvátság. 900 kor. államsegély és 100 kor. az iskola pénztárából. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat tanítani, a gyermekeket a templomba vezetni, ott reájuk felügyelni, az ismétlőiskolásokat felváltva tanítani, akadály esetén a kántoriakban díjtalanul segédkezni. Tannyelv magyar-német. Csak férfiak pályázhatnak. A választás *augusztus 22-én* lesz. A kérvények főt. *Szilágyi József* esperesplébános úrhoz Sámfalvára küldendők (Vas megye). 430 1—1

A **csendlaki** róm. kath. iskolánál újonnan szervezett második oszt. tanítói állásra *augusztus 19-ig* pályázat hirdetetik. Javadalma: államsegély 900 korona, az iskolaszéktől 100 kor. és egyszobás lakás. Kötelessége a kijelölt oszt. vezetni a ismétlőoktatásban és kántoriakban segédkezni. Fölszerelt kérvények a csendlaki iskolaszékhez címezendők, posta Ferenclak. (Vas m.) *Az iskolaszék.* 447 1—1

#### Veszprémi egyházmegye.

A **háromfai** (Somogy m.) róm. kath. iskola osztálytanítói állására *augusztus 22-ig* pályázat hirdetetik. Fizetése az iskolai pénztárból 600 kor., államsegélyből 400 kor. egy butorozott szoba, tisztogatás, téli fűtés. Okleveles férfitanítók kérvényeiket *Bánfi József* esperes plébánoshoz küldjék be. 454 1—1

Okleveles tanítónő felvétetik polgári iskolai magán-tanulók tanítására. *Felsőbányán a zárdában.* 428 2—3

2426/T. szám.

## DÉLI VASUT.

**Menetdíjkezdmények a déli vasuton Budapestre és vissza Szent István ünnepe alkalmából.**

Szent István ünnepe alkalmából a déli vasut magyar állomásairól folyó évi augusztus hó 17-étől kezdődőleg **Budapest déli vasutra mérsékelt árú menettérti jegyek adatkak ki**, és pedig oly módon, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztályú, a II. kocsiosztályban két III. osztályú egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályú rendes menetjeggyel utazhatnak Budapest déli vasutra és vissza. A szomszédos forgalom ezen menetdíjkezdeményből ki van zárva.

Gyorsvonatok a megfelelő gyorsvonati jegyek váltása mellett használhatók.

Oly megállóhelyekre nézve, melyek rendes menetjegykiadással nem bírnak, ezen menetkezdemény ki nem terjed.

Ezen kedvezményes jegyek folyó évi augusztus hó 17—20. napjain, az utóbbi napon azonban legkésőbb a délelőtti órákban Budapestre érkező valamennyi menetrendszerű vonathoz adatkak ki.

A visszautazásnak augusztus hó 20-án és 21-én kell megtörténnie és pedig olyképp, hogy augusztus hó 20-án legkorábban a Budapest déli vasut állomásról ugyanaznap délután induló első vonat, ellenben augusztus hó 21-én legkésőbbben a Budapest déli vasut állomásról ugyanaznap este induló utolsó vonat használható. Utmegszakítás sem az oda-, sem a visszautazásnál nincs megengedve.

Gyermekek részére külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

A váltott menetjegyek Budapest déli vasutra való érkezés alkalmával nem adandók le, minthogy azokat a visszautazás alkalmával is fel kell mutatni.

Budapest, 1909. évi július 27-én.

**Az üzletigazgatóság.**

### Fényképkészülékek,

valódi párisi színházi látesövek és a világhírű Hensoldt - féle prizmas távesöveket csekély havi törlesztésre szállítja



**NOWOTNÝ J.** Budapest, VI. k., Nagymező-u. 21.  
Kerjen „F” jelű árjegyzéket.  
Nagy raktár fényképezési cikkekben.  
41—III.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plebániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítsassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plebániái csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amért is felkérjük a plebános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkakódásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

**Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.**

38 1—24

Az «Eötvös-alap» elnöksége a nagykanizsai «Patria» pótkávégyár vezetésével abban állapodott meg, hogy ennek a kifogástalan berendezésű, nagyszabású, minden ízében magyar vállalatnak gyártmányát a tanintézetek vezetéséinek és a tanító uraknak figyelmébe fogja ajánlani, egyúttal fel fogja őket kérni, legyenek szívesek ezt a magyar föld termette és magyar kéz készítette nélkülözhetetlen fogyasztási cikket saját háztartásaikban használatba venni s a fogyasztó közönségnek ajánlani.

**Tanítónők és Tanítók!** Kérjük mindenkor és ajánlják mindenütt a valódi «Patria» pótkávé, mely megbízható **tősgyökeres magyar** gyártmány, minden csomag és doboz «Patria» szerződésünk szerint az «Eötvös-Alap»-nak hasznot hoz, miért is erkölcsi kötelességünk ezen kitünő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításon az **első** díjat nyerte és minden üzletben kapható. **Zamatos, színdus, 16** kávét csakis a

264

**valódi „PATRIA” pótkávéval**

készíthetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a legondosabban készül és **minősége** minden más gyártmányt felülmul.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

azért, mert: magyar, azért mert minden más a piacon levő hasongyártmányú cikknél jobb és végezetül azért, mert az Eötvös-alap minden eladott dobozból jutalékokat s annak állandó hasznot hoz.

A magunk részéről nem tudjuk eléggé méltányolni az «Eötvös-alap» elnöksége és választmányának üdvös, helyes, a közgazdasági életkörülményeinket is oly mélyen érintő intézkedését, mint ilyent melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.



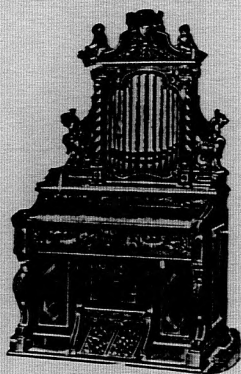
### NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK

45×60 cm. nagyságban, rendkívül tartós, ölmazott acélbádoglemezből, fehérománc alaptetéssel, tekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként **10 koronáért** megrendelhető. ♦♦♦♦♦

#### A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ,  
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. sz.  
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető.

278—



Elsőrendű légzívó-rendszerű harmoniumok speciális beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremékek csak a Zimmermann-féle **HARMONIUMOK.**

Ausztria-Magyarországi képviselő:

**Hörl Nándor, Pozsony,**  
Ventur-utca 24. szám.

**ARJEGYZÉK INGYEN.**

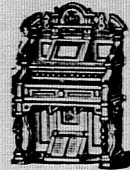
Főtiszt, papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

### Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

### PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep.)



Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanítóknak s lelkészeknek különös szíveskedésmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93